

דרור יוסף

נולד בפולין בינואר 1925
עלה לארץ ממקסיקו, עם אחיו ואמו בשנת 1930
התגייס: לפלמ"ח ב-1942; לפלי"ם ב-1944
להלן קטעים מתוך הספר "הקומנדו הימי"
ערך: סמק ינאי בהדרכת ציפורה דרור

ה ע ס נ ה ר י ס י

מבצעי "הורדה"

באוגוסט 1945, עם תום מלחמת העולם השנייה, הגיעו אוניות המעפילים הראשונות. האוניה הראשונה שהגיעה היתה "דלין". לא היה לנו קשר איתה והתעוררה הכעיה איך למצוא את הספינה בים וליצור קשר בינה לבין החוף. יצאנו בשתי סירות-מפרש לחפש אחריה. על סירה אחת פיקד אברהם (זכאי) ועל השנייה פיקדתי אני. בגלל היעדר אמצעי קשר כלשהם הותנו מראש, בינינו לבין הספינה, סימנים מוסכמים. היה עלינו לזהות את הספינה על פי זוג מכנסיים תלוי על סיפונה. לאחר יומיים של חיפושי שוא חזרנו לקיסריה. למחרת שוב יצאנו, ברצ"ק ואני בספינת "משמר הים", ספינת-דיג קטנה, לחפש את "דלין". פגשנו אותה בערב של אותו יום, שעה שהיתה מתקרבת לחופה של קיסריה וביצענו את פעולת "ההורדה" של המעפילים, שלושים וחמישה. המעפיל הראשון שירד לחוף חיבקני ונשקני. לאחר פעולה זאת ביצענו עוד 6 "הורדות", אבל כבר בשיטות קשר יותר משוכללות. בחוף קיסריה ביצענו 3 "הורדות" והיתר כחוף שפיים. השיטה הנקוטה בידינו היתה: לאחר שהוקם קשר היינו קובעים את מקום המפגש. מבעוד יום היו יוצאות לים כמה סירות מפרש, שדמו לסירות ערכיות כדי לא לעורר תשומת לב. בשעות הצהריים היינו יורדים דרומה, מגיעים עם חשכה למקום המיועד, מטילים עוגן, מורידים את מערך המפרשים ומשאירים אותו באמצע הסירה. קבוצת החוף, בראשותו של דודקה, שהיה אחראי לכל פעולות "ההורדה" בחופי הארץ, אירגנה את הבטחת הפעולה בפני התערבות הבריטים ואת קליטת המעפילים במקומות ישוב. ההבטחה צוידה בנשק קל. שש פעולות "ההורדה" שבהן נטלתי חלק, עברו ללא תקלות. כל אוניה הביאה יותר מעפילים מקודמתה.

כשהאוניה "ברל כצנלסון" התקרבה לחוף, כשעל סיפונה 212 מעפילים, הגענו אליה ב-4 סירות והתחלנו בהורדה. כשהיינו בגמר ה"הורדה" הופיעה משחתת בריטית הפעילה סירת מנוע כדי "לצוד" את המעפילים. רק בודדים נשארו בספינה כשהיא נפלה בשבי. קיפי קפץ לים ושחה לחוף.

בינתיים התחילה רוח צפונית ולסירות המפרש שלנו היה

עולים ארצה

1930. מול חופי העור יפו משליכה עוגן ספינת נוסעים, המגיעה מזורה-קרוז במקסיקו. ספנים ערבים חסוני זרוע מושיטים יד מסירותיהם אל הנוסעים וזורקים אותם אליהם בתנופה. בין הנוסעים ילד צנום ורציני למראה הסוקר בהשתאות את חופי הארץ הזרה. "הייתי אז בן 5", מתחייך יוסף (יוסלה) דרור כאשר הוא נזכר ביום בוואו לארץ. "חמש שנותי הראשונות עברו עלי במקסיקו-סיטי, בן למשפחה יהודית, טיפוסית לגולת דרום-אמריקה. היתה זאת אמי שהחליטה על עליה לארץ-ישראל.

שנות ילדותו של יוסף עברו עליו בתל-אביב, בשכונת מחלול הידועה. שכונה דלה, אך שוכנת לחוף ים. בים מצא עיסוק אשר מילא את כל זמנו: רחצה, שיט, סירות, חסקות. "אינני יכול לומר בוודאות שחשתי משיכה מיוחדת לים, אך אין ספק, הקירבה לים, בקיץ ובחורף - השפיעה."

מן החסקות לפלי"ם

בסוף שנת 1942 סיימתי בית ספר תיכון והתגייסתי לפלמ"ח, לפלוגה ג', כבודד. התאמנתי ועברתי לסירוגין במשק אשדות יעקב. בראשית 1944 עברתי למחלקה הימית, שבמועד מאוחר יותר היוותה את הבסיס לפלי"ם. נשלחתי לקורס מפקדי סירות. מפקד הקורס היה ברצ"ק (דב מגן). בקורס השתתפו כ-40 איש. בין המדריכים היו מנחם כהן ושמואל טנקוס. הקורס ארך כשלושה וחצי חודשים. לאחר סיום הקורס עברנו סטז' - בספינות דיג של הקיבוצים. עם השלמתו של הסטז' התחלנו לעבוד בסבלות בנמל, בעיקר בלילות, וכך קיימנו את עצמנו, כשם שיחידות אחרות בפלמ"ח קיימו את עצמן בעבודה בקיבוצים.

בראשית 1945 נפתח קורס חובלים ראשון, שנועד להכשיר מלווים לאוניות העפלה, כ-15 חניכים. המדריך הראשי היה שמואל טנקוס. גם קפיטן שיינמן, קצין לשעבר בצי האיטלקי נמנה עם צוות המדריכים, שאחדים מהם היו קשורים לבית הספר הימי בחיפה. בקורס זה קיבלנו את יסודות הניווט, אסטרונומיה, בנין אוניות, התאמת אוניות משא להובלת מעפילים ועוד.

הכנות לחבלה

יואש צידון (צ'אטו) חיבר מצברים של פנסי כיס, 160 במספר. מצברים אחרים לא היו ברשותנו. אני הכינתי את האנטנה. השחלנו אותה בתוך חבל, תלינו בין שני תרנים ויצרנו קשר תקין עם הארץ. חומר נפץ היה בידינו, אבל חסרו לנו מנגנוני השהייה. אחות מטעם הגוינט, שנסעה ארצה, לקחה עמה עפרונות השהייה אחרים, אבל נאלצה לזרוקם לים בדרכה חזרה לקפריסין.

גם בארץ תכננו פעולות חבלה באוניות גירוש. היו אלה יוחאי (בן נון), סמק (ינאי) ויוסקה (רום). לילה אחד הגיעה חבורה זאת לקפריסין בספינת דיג קטנה. הם הביאו איתם סירה, מנוע חיצון וחומרי נפץ. מילאו את חולצותיהם בחול והשקיעו את הסירה בים. את יתר החומרים קברו בחול וסימנו את המקום. יוחאי וסמק נתפסו. יוחאי גורש לא"י וסמק "ישב" כמה חודשים בבית-סוהר בקפריסין. יוסקה לא נתפס, נכנס למחנה המעפילים ויחד התחלנו להכין את פעולת החבלה באוניית הגירוש "אושן ויגור" שעגנה בקפריסין. יוסקה הצליח למצוא את החומר שהוחבא בחוף, אך הסירה נעלמה. ככל זאת הצלנו בביצוע הפעולה ופגענו באוניית הגירוש.

אני נתפסתי אחרי הפעולה וישבתי בכלא 23 ימים. ניסרתי את הסורגים ובחרתי משם. נמלטתי לתוך מחנה המעפילים. אחרי זמן מה, הודיעו לנו כי ספינת דיג של "מכמורת" תבוא לקחת אותנו. בזמן שנקבע פרצנו את גדר המחנה והגענו לספינה שהמתינה לנו בחוף.

יוסף דרוך - יוסלה, היה מלווה באוניית המעפילים "המעפיל האלמוני". היה מפקד יחידת הצוללים בפל"ם. בשנת 1948 עבר לחיל הים עם יחידתו ועם כל הפל"ם. בחיל אוחדה יחידת הצוללים עם יחידת סירות המחץ והוקמה שייטת 13 - הקומנדו הימי. יוסלה יזם הכללת צוללות במערך הכוחות של חיל הים והיה המפקד הראשון של שייטת הצוללות בחיל.

השתחרר מחיל הים ב-1963 וחזר לקיבוץ - מעגן מיכאל. השלים את השכלתו הימית עד דרגת רב-חובל והמשיך לעבוד בים בתפקיד זה.

ב-29 ליוני 1976, בעת סיור בר הגעש סטרומבולי, קרתה ליוסלה תאונה בה נפצע אנושות ונפטר. נקבר בקיבוץ - מעגן מיכאל.

קשה להתקדם. לפנות בוקר תפסה המשחתת הבריטית 2 מתוך 4 סירותינו. אני הייתי מפקדן של הסירות הללו. צוותן - 12 בחורים. הבריטים גרדו אותנו ליפו ומשם לבית-הסוהר בלטרון. ישבנו בכלא כחצי שנה. בין האסירים היו נמרוד (אשל), יוסקה (אלמוג) ואחרים.

"המעפיל האלמוני"

בפברואר 1947 יצאנו לדרך כשעל סיפוננו כ-850 מעפילים, יוצאי פולניה, רומניה, הונגריה ועוד ארצות מזרח אירופה, וקבוצה קטנה מצפון אפריקה. אנשים רבים הקיאו. מכוסס בתוך הקיא עברתי וסגרתי את כל החלונות. כשיצאתי לבסוף לסיפון הקאתי גם אני. הים היה סוער ומים נכנסו לספינה מכל מיני סדקים.

ימים אחדים לפני הגיענו לחופי הארץ החל לחוג מעלינו מטוס בריטי. כשהיינו במרחק של כ-4 מייל מהחוף הופיעו מטוסים נוספים ו-3 משחתות בריטיות. המשחתות חסמו בפנינו את הדרך ופקדו עלינו לעצור. המשכנו להתקדם ולא עצרנו כפי שנצטוונו. אז התקרבו שתי משחתות משני צידי האוניה ומעכו אותה כמו "סנדוויץ". אחת המשחתות נקבה באוניה חור די גדול, שהיה למזלנו, כמטר וחצי מעל קו המים. האנשים שישבו כל אותה שעה בתחתית האוניה, עלו לסיפון ונלחמו בבריטים. הבריטים התיזו מים וזרקו פצצות מדמיעות כשהם עצמם מצוידים במסכות גז. ההתנגדות נשברה כשהאנשים לא יכלו יותר לעמוד בפני הפצצות המדמיעות. כמה עשות אנשים קפצו למים. הבריטים ירו. גם באוניה היו כמה פצועים. כשהחיילים השתלטו על האוניה, הפסקנו לשדר ושברנו את המשדר בגרזן. גרדו אותנו לחיפה.

הבריטים הורידו את הדגל שלנו. החלטתי לתלותו שוב ועליתי לשם כך על התורן. חייל בריטי טפס אחרי ואני ניסיתי למנוע ממנו מלהגיע לראש התורן. החלה בינינו היאבקות והצלחתי לתלות את הדגל כאשר קצין בריטי מאיים עלי באקדחו. מראה הדגל המתנוסס מעל, העלה מאוד את מוראל המעפילים.

בחיפה הורידו אותנו לרציף, התנהגו בגסות. עוד באותו לילה העמיסו אותנו על אוניות-גירוש שהביאו אותנו לקפריסין.

התחלנו לתכנן את החבלה באוניות-הגירוש.